

Izhaja vsak četrtek,
Velja s poštnino vred in
v Mariboru s pošiljanjem
na dom
na celo leto . 3 fl.
" pol leta . 1 fl. 50 k.
" $\frac{1}{4}$. — fl. 80 k.
Brez pošiljanja na dom
za celo leto . 2 fl. 50 k.
" pol leta . 1 fl. 30 k.
" $\frac{1}{4}$. — fl. 70 k.
Posamezni listi se dobijo
pri knjigarju Novaku na
velikem trgu za 5 k.

SLOVENSKI GOSPODAR.

Podučiven list za slovensko ljudstvo.

„Poduk v gospodarstvu bogati deželo.“

Naročnino sprejema vred-
ništvo v Mariboru.

Rokopisi se ne vračajo,
neplačani listi ne
prijemajo.

Oznanila se prijemajo in
plača se za navadno vrstico
če se oznanilo natisne en-
krat, 10 kr., če dvakrat,
15 kr., če trikrat 20 kr.,
in vsakokrat za kolek 30 k.

Štv. 9.

V Mariboru 3. marca 1870.

Tečaj IV.

Žalosten samogovor nekega kmeta na pepelnico.

Kaj bomo začeli na svetu? Ni več vere ni poštenja, ni več človek varen pred človekom, celo tati niso več takošni kakor so nekdanj bili. Nekdanj so vkradli celo kravo ali prašico, sedaj odrežejo samo gnjate in pustijo drobno vino in libovino lastniku. Vse se je sprevrglo, — nekdanj so „šri-barje“ juternska pisma spisovali na trdni papir, sedaj se že- ninu že domu iz kancelije gredočemu raztrga v torbici ali aržetu; nekdanj je veljalo takošno pismo z debelim rudečim pečatom, na katerem so se videli orli, jeleni ali volki, tolar, sedaj pol tiskane pole pisano na mehkem nič trpečem pa- pirju brez pečata, brez podpisa gospodskinega velja 10 gold. Kaj bomo začeli na svetu? Nekdanj smo na ženetninah starino pili, nevesti srebernjake darovali, sedaj ni več starine ne srebernine. Celo „fureži“ ne slovijo več tako; nekdanj se je za furež zaklala krava, fureževalo se je do petka, sedaj se vsa pojedina odpravi eno noč. Kaj bomo začeli na svetu? Nekdanj so se „friboltari“ vozili v kočijah, sedaj se „pecirkshopmani“ pripeljujejo v „štajerbagrljnu“ z suhim kljusetom, nekdanj so g. debanti in farneštiri bili povsod prvi, v cerkvi in šoli, sedaj v šolo ne smejo še poluknoti, in tudi če ho- čejo cerkev popraviti, še zarenči kakošen „kirhenkurenhob- man“, (gospod v prtenih hlačah) in jim brani Bogecu lepo streho napraviti, tako da na več krajih po zimi na ljubega Bogca dež kaplje. Nekdanj smo usnje v Celju kupili za do- ber kup in črevlji so trpeli tri zime, sedaj ne držijo več za prvi sneg. Nekdanj smo plačevali od sto plugov zemljišča 10 goldinarjev „šajna“ štibre, sedaj moramo toliko že od enega pluga plačati. Nekdanj je kmet, ako je bil v denarni zadregi, dobil, če je imel le dobro pokrito streho, denarja dovolj v grajščini na posodo, sedaj naj potrka in prosi — iz vsakega kota se zarežijo: „država nima denarja“. Nekdanj smo imeli enega ministra do smrti njegove, sedaj imamo vsak mesec novega. Nekdanj smo se samo večerani zbrali na Martinovo nedeljo pri županu, in sklenili srenjske račune pri prav mastni goski in ni je trebalo celo leto več iti v župa- novo hišo. Ključari so zlato in srebro zaklenoli v železno tružico, da je ječala od teže, sedaj imamo vsak teden „zi- cengo“ in srenjska kasa ječi od same praznote. Nekdanj smo kobile gonili k cesarskim žrebecem brez plačila, kobile so se napasle in vrgle gotovo vsako leto vrla žrebeta, sedaj pla- čamo po 2 in 3 goldinarje, in čakamo tri leta na žrebeta. Nekdanj nam je znal pregnati miši in podgane kakošen berač s palico, za katerega so se tudi trgali, ko je v vas prišel, sedaj za kljuke prijemlje berač za beračem, prost in gospodsk, raztrgan in lepo oblečen, pa nobeden ne vé miš ne podgan pregnati. Nekdanj smo se za mrličji jokali in za pokoj nji- hovih duš gologlavi molili, sedaj vsaj po mestih in trgih vse v procesiji žlabra in klopoče z klafeto na glavi, da ubogi mežnar ne sliši svojega lastnega glasa. Nekdanj, če so po- štene priče spričale kakšnega hudodelca hudodelstva, so ga zaprli in mu jih po potrebi odmerili, sedaj cesarski dohtarji še izpričujejo in zagovarjajo hudodelca, in če ga obsodijo v ječo, je vesel, ko da bi na furež šel. Nekdanj je imela vsaka srenja svojega bika, ki je zastoj plemenil, sedaj ga ni najti v peti srenji, in še tisti, ktere so nam bivši minister poljedelstva poslali, so več kakor 5 dni daleč. Bomo pač mogli krave po železnici k bikom voziti, kedar se pojajo.

Nekdanj so žene do svoje smrti pri možeh ostale, sedaj po- begnejo že po prvi noči. Nekdanj smo purmane vse doma pojedli, sedaj nam jih židovi vse nekam odpeljujejo. Nekdanj so z raki tržili pastirčki in vaški fantje, sedaj mustafasti gospodje jih vse pokupijo. Nekdanj so zajce samo smeli go- spodje streljati, sedaj pa gre že vsak smrkolin na lov. Nek- danj smo častili posvetno in duhovsko gospodsko, sedaj nam zastoj pošiljajo iz Dunaja novine, v kterih se v besedi in sliki psujejo razun cesarjev vsi drugi gospodje posvetnega in duhovskega stanu, celo ministri morejo na tem veselje imeti, kako jih namalajo z oslovskimi ušesi. Nekdanj smo mogli iskati do dvadeset ur daleč kakšnega dohtarja, ako smo koga hotli na dohtarja dati, sedaj že skoro v vsakem trgu po dva čepita, pa le ni še pravice najti. Nekdanj smo imeli dobre ceste, sedaj si noge poterejo pogostem ljudje in živina; kovač si je nekdanj pri kmetu zaslužil v celem letu samo en tolar, sedaj vsak teden en tolar, vendar ceste osta- nejo slabe tako dolgo, dokler si g. „pecirkshauptman“ ali g. „purgrmajster“ nog ne potereta. Nekdanj so kmečke go- spodinje vsako leto naredile vedro masla, sedaj ga komaj za veliki petek zmorejo. Nekdanj so naši predstariši Turke strahovali, sedajni stariši pa ne morejo več svojih malih otrok strahovati. Nekdanj je bila beseda moškega spola, in reklo se je: „mož beseda“, sedaj se reče: „baba beseda“. Nekdanj je veljalo pri sodnijah in reklo: „manjša krivica“, „manjša kazen“, sedaj je ravno narobe; velike krivičnike pomilostujejo, manje pa ostro kaznujejo. Nekdanj so spoz- nali, da se glad in nevolja z besedami ne dasta vkrotiti, sedaj pa se besedari celo leto v zborih, in državni poslanci mislijo z besedami nevoljo odpraviti. Nekdanj vrane niso trpele sov v svoji družbi, sedaj se lepo zastopijo, kar nam državni zbor pričuje. — O ti presneta, čem reči presveta nova Jera. Tako moj dragi „Slov. Gospodar“ sem slišal v Spačuhovu na pepelnico predpoldnem poštenega moža to- žiti. Jeli bi nam ne vedel kateri sodelavec ali čitalec Gospo- darjev v tem listu odgovoriti, kaj je vzrok vsem tem tožbam, in kako bi sopet nekdanje dobre čase nazaj dobili?

V Spačuhovu na pepelnico
popoldne leta 1870.

Vicko Dragan.

Sedajni obilni zakoni.

(Spisal Fr. Jančar.)

(Dalje.)

Prav je, ako se število Slovencev in sploh Slovanov množi. Prav je, ako je prilika dana tudi bornemu, siromaš- kemu človeku se v zakon podati. Zakaj ta vražja pravica, ktera je le bogatinom in posestnikom dosehdob dovoljevala se ženiti, ni piškavega oreha vredna — kakor bi baš zgoraj omenjeni ljudje iz drugačne tvarine sestavljeni bili, kakor so reveži, ki isto tako krv pod kožo imajo kot oni. Pred tremi leti mi je nek žlahni gospod v obraz rekel: Siromak se ne ima ženiti! Ali je morda to kakšno junaštvo, ako je kateri malopridnež od bogatih premožnih starišev rojen, in so mu zategadel vsaka vrata na ob težaj odprta. Ali je morda to toliko čudo, ko je nek hudobnež po naključbi ali celo po zvijači veliko dedščino vzdignol, in se sedaj ženiti smé, ka- kor mu je drago. Ali je morda nad tem strmeti, ko edini zaslakdarjeni kujonski sin imenitnega posestnika se zamore

mastno oženiti. Vse take predprave so bile le prave krivice, pa nič drugega. Prav je tedaj, ako je vsakemu poštenemu človeku dovoljeno, se po svoji volji oženiti, kar sama narava in povelje božje potrjuje in torej nobena človeška duša take stopinje braniti ne sme niti more. Narobe pa je, ako vlada potrebnih dušnih lastnosti od takih ljudi ne tirja, ki so neobhodno potrebne za vsak srečni zakon. Zakaj ljudi na svet spravljati, jih pomnoževati ni velika umetnija; večja pa je naloga, jih v poštene, srečne in zadovoljne državljane izrediti.

Se eno nedolžno prašanje se mi o ti priliki vsiljuje. Čital sem leta 1850 prav obširno štatistiko vesolnega sveta v letu 1846 izdano po več učenih možeh, in našel v nji 80 milijonov Slovanov, ki deseti del vsega človeškega rodu znašajo, katerih 10 milijonov v Aziji stanuje, ter našel izmed 70 milijoni ruskega prebivalstva pomnoženje vsako leto za 600,000 ljudi, a v avstrijski državi pak med tedajšnjim prebivalstvom od 38 milijonov pomnoženje za vsako leto 300.000 ljudi, katerih se več narodi, kakor jih pomrje. Po takem bi moralo ljudstvo narasti v 22 letih samo v Rusiji za 13 milijonov dvesto tisoč; in ako drugih narodov 15 do 20 milijonov v Rusiji izvzamem, še vsikak za 10 milijonov Slovanov pomnoženih najdem v tih 22 letih; pri vsem tem pa izpuščam avstrijske in turške Slovane. In vendar se množina vкупно Slovanov dan današnji glasi 85 milijonov! Kteri hudir jih nek zoblje? Ono štatistiko so trdi Nemci spisali, kakor: Berghans in drugi, kar tudi mnogo pomeni.

Prav je toraj, in po takem nezapopadljivem zobjanju Slovanov še tim boljše, ako se pridni, delavni, skrbni pošteti in vrstni ljudje še tako prosti, borni in ubogi ženijo. Toda vprašanje se človeku nehoté vsiljuje pri nasprotni prikazni sedanji: Kako nek bodo ti ljudje živeli, ki se večidel na hlače in janke poročijo? ki so najpred ko so k zavesti prišli, za deklinami dirjali kot petelinčki za piščetami, kar še sedajni zabutani mladenči storé — izjemki so redki — ki so se po dnevi in noči po vaseh in krémah klatili, pretepali in peneze morda celo ukradene zapravljali — ki se niso ničesar koristnega naučili v vsakdanjem mesenem življenju — katerim je gnus beseda božja, uk nepotreben, poštenost, red in značaj — neumnost; varčnost, delavnost, zvestoba — vraže itd. itd. Kaj bo za Boga! sčasoma iz tega?

Vlada je sicer polajšala zakon, pa vlada ne deluje kruha, tega si mora vsak sam pripravljati; kdaj, odkod, kako, s čim? — Župani tu nič ne morejo storiti. Ako jim ti ne dovolijo v zakon stopiti, pa se jim zgoraj dovoli. Le občanstvo še jim zamorejo odreči, ako niso domači; kar pa je bela vrana. Dobra beseda najde dober kraj, pa je.

(Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Gospodarska dela meseca marca.

V hiši in dvoru. Mešanca (kompost) se naj napravi, zrnje se mora premetati in semenje očistiti.

V kleti (pivnici). Vино se mora pretočiti in sicer prej, ko začne drugo vreti.

V hlevu. Po solnčnih dnevih se hlevi morajo prevetriti in dobro izsnažiti; živalim, ktere se mizajo, se mora dajati boljša hrana; ovce se na suhih senokošah že lahko pasejo; praseta za pleme se naj odstavijo in kokoši in gosi nastavijo.

V vrtu za zelenje. Morajo se napraviti grede. Čebulj, žolto korenje, rona, pesa, špinača, peterzilija, mak, aniš, kumič in prokola se morajo sejati; jagode in česen presaditi, žolto korenje in pesa, ktera je za seme odločena, se mora posaditi, špargelnove grede se naj izčistijo.

V sadovnjaku. Cepljenje se nadaljuje, nova drevna sadišča se naj delajo; če še niso vsa drevesa dobro očiščena, se to mora storiti. Skoz zimo zavita žlahtna drevesa se morajo odviti in obrezati; breskve in marelice pa se še po noči naj zavijajo. Okol dreves se zemlja okoplje in jamica pusti. Seme se seje in drevesa presajajo.

V vinogradu. Če je zemlja že zadosti suha, se morajo trte, ki so bile čez zimo pokrite, odkriti, gori privezati, obrezati, okopati in pognojiti; od močnih trt se morajo napraviti grobanice (vlačence) in v prazna mesta zasaditi.

V hmelniku. Gnoj se naj navozi in nove grede naj delajo.

Na polju in senokošah. Poljsko delo se začne. Deteline njive se morajo očistiti, pšeničine in deteline njive se morajo povlačiti, žitne njive pa, posebno če so pesnate, se naj povalijo. Sejati se mora oves, jara pšenica, rž, grahoviča, veliko žolto korenje, mak, aniš, kumin itd.; v toplih krajih se tudi že seje ječmen in pesa. — Senokoše se morajo očistiti, voda na nje spustiti, krtovnjaki in mravljinjaki razkopati, po golih mestih pa se mora travino seme posejati.

Pri ribniku. V ribnik se naj spustijo mladi krapji.

Pri ulnjaku. Bučele začnejo izletavati. Panji se morajo v toplih dnevih pregledati in osnažiti in kateri nimajo zadost medu, se jim ga mora vložiti.

Log. Mesta, na katerih je drevje posekano, se morajo očistiti in za sejatev pripraviti, hrastje, bukve in jeseni se morajo zasaditi ali posejati.

Lov. Divje race, peteline in kljunjače gre streljati. Konec malega lova.

Umni sadjorejec.

Črešnje ali češnje in višnje.

Črešnje so iz male Azije, in so se pri nas tako podomačile, da jim tudi hud mraz nič ne škodje; cvetejo pa jako zgodaj, so sladke in kisle, mehke in trdike. Med črešnje se tudi višnje štejejo, ki imajo črešnjam podoben les in list; toda drevo ne zraste tako obširno in debelo, kakor je črešnjino; tudi sad je kisel ali sladek. Kakor je jabelk in hrusk mnogovrstnih sort, tako je tudi več plemen črešenj in višenj. Tu nektore sledijo:

1. Zgodnja srčica (Frühe Mai-Herzkirsche). Sad dozori v začetku meseca maja ali velikega travna, srednje velikosti; prav dober in okusen, in ker je zgodnji, je tim prijetniši in bolj čislan.

2. Verderjeva zgodnja srčica (Werderische frühe schwarze Herzkirsche). Sad dozori meseca junija; prav dober za jed in dober za gospodarstvo. Drevo veliko in močno zraste in je sila rodovitno. Sad se tudi lahko proda, ker je precej zgodnji.

3. Butnerjeva črna srčica (Buttners schwarze Herzkirsche). Sad je velik, prav dober za vžitek in dober za gospodarstvo, dozori junija meseca. Drevo čvrsto raste in je zlo rodovitno.

4. Volovske oči (Ochsenherzkirsche). Drevo je srednje velikosti, na katerem sad dalj časa ostati zamore, ki dozori meseca julija ali malega srpana, je velik, prijeten in okusen; prav dober za jed in gospodarsko rabo, pa tudi izvrsten za prodajo.

5. Vinklerjeva bela serčica (Winklers weisse Herzkirsche). Drevo je jako rodovitno in ima velik izvrsten sad posebne dobrote za jed, in dober za gospodarstvo, dozori pa meseca julija.

6. Lucjanke (Luzienkirsche). Drevo raste visoko in močno, ki daje velik sad prav dober za jed in gospodarstvo, in dozori julija meseca.

7. Črne Španjolke (schwarze Spanische). Sad je velik, jako čislan, prav dober za vžitek in dober za gospodarsko rabo; dozori meseca julija. Drevo veliko in močno zraste, in je zlo rodovitno.

8. Debele, črne hrustavke (grosse, schwarze Knorpelkirsche). Drevo je velike rodovitnosti in jako trpeče, ima pa sad, ki julija dozori, zlo čislan, se lahko proda, je prav dober za jed, gospodarstvo in sušilo. Ta sad je tudi sposoben ali prilichen za pošiljatev.

9. Lavermanke (Lavermannskirsche). Sad je lep, jako velik in okusen, ki junija dozori; dober za jed, še boljši za gospodarstvo in sušilo. Drevo je zdravo in trpeče, ni občutljivo in jako rodovitno.

10. Doniove rumene hrustavke (Dönissens gelbe Knorpelkirsche). Sad ima drevo prav dober in trpeč, ki dozori julija; je zlo dober za jed in dober za gospodarstvo. Drevo močno raste in je velike rodovitnosti.

11. Zgodnje Španjolke (schwarze, spanische Frühlkirsche). Drevo je zdravo, lepo, jako rodovitno in mraza neobčutljivo. Ima sad, ki junija meseca dozori, zlo dober za jed, in dober za gospodarsko rabo.

12. Rudeče majnice (rothe Maikirsche). Drevo je srednje, močno, zdravo, trpeče in sila rodovitno, je posebno čislano višnjevo pleme, ktereга sad meseca maja do-

zori, in je dober za vžitek, jako dober pa za gospodarstvo. Tudi se hitro in lahko proda, ker je sad jako prijeten, iskan in ljubljen.

13. Folgerce (Folgerkirsche) izvrsten sad, prejšnjemu je zlo podoben, in ker pozneje dozori, jako číslan, zrel je namreč meseca junija, ki je zlo dober za jed, pa tudi dober za gospodarsko rabo. Drevo je sila rodovitno.

14. Rudeče muškateljce (rother Muskateller). Sad, ki meseca junija dozori, je jako žlahen, zlo dober za jed in gospodarstvo. Drevo hitro raste in je jako rodovitno.

15. Debele monmoranske (grosse Glaskirsche von Montmorency) dozori meseca julija, so velike in izvrstne za jed, gospodarstvo in sušilo. Drevo je veliko in rodovitno.

16. Dvojnate steklenke (doppelte Glaskirsche) so velike in izvrstne, ki dozori junija meseca, jako dobre za vžitek. Drevo zraste precej veliko.

17. Oranjevke (rothe Oranien-Kirsche). Sad je velik, sladek in okusen, ki dozori meseca julija, je zlo dober za jed, pa tudi dober za gospodarstvo.

18. Španske zgodnje višnje (Spanische Frubweichsel). Ta sad je najboljši izmed višeni, ki dolgo zdrži na drevesu; dozori že meseca junija; je dober za vžitek, zlo dober za gospodarstvo in posebno za sušilo. Drevo je srednje velikosti pa rodovitno, komaj presajeno že rodi.

19. Osthajmke (Ostheimer-Weichsel) so najslabejši sad, ki meseca julija dozori; jako dober za jed, gospodarstvo, posebno pa za sušilo. Drevo se po koreninčnicah pomnožuje, ki takrat veliko ne zraste, če se v sladko črešnju cepi, stori pa lep vrh.

20. Zgodnje kraljeve grenkulje (frühe königliche Amarelle). Drevo je lepo in zlo rodovitno; sad dozori junija meseca, je jako dober za vžitek, gospodarstvo in sušilo, pa tudi trpeč in sploh číslan.

Program izložbe

Ki se bo napravila v jeseni l. 1870 v Gradcu.

Petdesetletni obstanek domače kmetijske družbe, katero je osnoval rajni nadvojvoda Ivan 28. marca 1819, nepozabljev prijatelj lepe Štajarke, praznoval se bode v jeseni 1870 s svečanostmi, pri katerih se bode napravila ob enem tudi večja izložba kmetijskih, rudarskih, obrtnijskih in umetniških pridelkov.

Glavni odbor je v ta namen sestavil program, iz katerega se tukaj oglašja posnetek.

Izložba bo namreč imela 4 glavne oddelke: A. Kmetijstvo in gozdnarstvo. B. Rudarstvo in plavžarstvo. C. Obrtnijo in industrijo. D. Umetnost in umetne obrtnine, kakor tudi izvodine znanosti, uka in humanitarnih zavodov v poljšanje fizičnega stanja prebivalstva.

Izložiti se smejo posnemanja vredni pridelki in izdelki domačih in tujih dežel.

Izložba bode v Gradcu v deželnem gospodarskem poskušališču proti koncu septembra ali začetka oktobra leta 1870.

Stvari za izložbo odločene se morajo oglasiti do konca mesca aprila 1870 na posebnih oglasilnih listih, ki se zastonj dobivajo pri odboru izložbe, na kesnejša ogasila se bo le samo toliko oziralo, kolikor bo dopuščal prostor.

Dovažanje, razvijanje, postavljanje in odvažanje izloženih stvari, morajo izložiteli na svojo nevarnost in stroške ali sami ali po svojih najemnikih oskrbeti, le na izrečeno željo bo ta dela oskrboval odbor po posebnih komisonarijih s tim, da se mu povrnejo stroški.

Zavarovanje proti ognju za čas izložbe za izložene stvari plača odbor.

Odbor ni odgovoren niti za to, če bi se izložene stvari poškodovale ali izgubile, skrbel bo vendar za to, da se bode na nje gledalo.

Za prepuščen prostor v izložilnici se ne plača nič.

Proste mize in police bo priskrbel odbor. Posebne priloge: draperije, okinčanje itd. mora priskrbeti izložitelj sam. Kurjavo za mašine bo dal odbor brez plače.

Odbor bi tudi delal do tega, da dosegne, da se znižajo tarife na železnicah za potovanje oseb in za prevažanje izloženih stvari sem ter tje in dalje tudi, da bodo izložene stvari vžitne proste.

Vsem vrstam izloženih stvari se bodo priznavale medalije, diplome in častne spominice, za izloženo živino pa se bodo dajale tudi denarne premije.

Z izložbo je združeno tudi izžrebanje dobičkov, ki se bodo nakupili izmed izloženih stvari, o čem še se bode posebno oglasilo.

Po dokončani izložbi se bodo prodale ono izložene stvari v javni dražbi, katere bodo lastniki za to odločili.

Obširen program se dobiva pri odboru. Vsa sporočila in vprašanja se naj pošiljajo frankovana na odbor v deželno bišo, gospodske ulice v Gradcu (General-Comité, Landhaus, Herrengasse in Graz).

Politični ogled.

Dunajsko ministerstvo je v zadregi, ker Čehi niso prišli na pogovore, in zato bode prej ko ne, vendar v kratkem moralo odstopiti, to priznava prvosednik ministerstva sam, ki je rekel, „da ministerstvo nima nobene stranke za seboj!“ V ti hudi zadregi hoče, kakor „Neue fr. Presse“ pravi, po mogočnosti ustreči Poljakom in zraven tega bode tudi mala specialna razprava s Slovenci, ktera njih pomirjenje obeta. Slovenski narod pa ni otrok, temuč ud velikega slovanskega naroda, in del večine avstrijskega prebivalstva in kot takemu je treba pravic pa ne samo pomirjenja.

Minister Plener je te dni bil naglo poklican v Pešt k cesarju. Pravi se namreč, da se naši državniki nikakor ne morejo pogoditi z ogerskimi zastran vojaške krajine, ker Madjari hočejo le sami imeti vojno Krajino, pa nebi nič več hoteli plačati za splošne državne stroške. Res sicer je, če se zmirom samo dobiva in nič ne izdava, se lahko gospodari, in to bi bilo že Madjarom prav všeč. Ali pa bode tudi takrat res vse po njihovi volji šlo, skorej ni verovati, bati se vendar je, ker dozdaj so še vse dosegli, kar so hoteli. Madjari bi vendar s svojim neprestanim več zahtevanjem enkrat znali hudo naleteti in znal bi se pri njih vresničiti stari pregovor: „Vrč nosi vodo, da se mu uho odbije!“ — Ker o Madjarih se mora v resnici reči: „Ako mu pomoliš prst, prime za vso roko!“

V zbornici poslancev so se ta teden posvetovali o neki novi davkarski postavi, kateri pravijo „Erwerbsteuer“. Neki poslanci so hoteli vso postavo podkopati, ker iz vseh strani se skorej v vseh časnikih čujejo glasi soper to postavu. Ali tako imenovana opozicija t. j. Poljaki, Slovenci itd., so se pridružili ministerski stranki in tako je predlog pal, ki je tirjal, naj se posvetovanje preloži.

Ogri zdaj nočejo plačati niti krajcara za stroške pri zadnjem dalmatinskem upor, katerih je narastlo više na 7½ milijonov goldinarjev, čeravno so med uporom izrekli, da bodo z Cislajtanci vred plačali te stroške. Zdaj pa trdijo, da je to celo samo cislajtanska zadeva. Tako je, zdaj je vse pomirjeno, zdaj tudi Ogri spet lože dihaajo, tedaj pa jih je naletaval strah, da bi se upor razširil po celem Jugoslovanstvu; tedaj je treba bilo obljube, zdaj pa je ni treba več držati!

Pravi se tudi, da so se Madjari vendar tudi začeli Hrvatov bati, in da Andrašić že misli na koncesije, s katerimi bi hrvaško narodno stranko pridobil. Bo težko kaj!

Iz Srbske se piše, da je tamošna vlada sklenola zvezo s Črnogoro, po kateri se boste skupej branili in skupej bojevali. Tudi Grška in Rumunija lahko pristopite k tej zvezi. Pravi se, da se je to zgodilo zarad tega, ker se veže Avstrija s Turčijo.

V Monakovem na Bavarskem so pri drugi volitvi zmagali liberalni kandidati.

Poljski časniki pripovedujejo, da ruski oficirji potujejo po Galiciji in se podučujejo v strateških razmerah. Misli se, da so ti oficirji in avstrijski vojaški tabori na Českem, kakor tudi pomnoževanje avstrijske vojske v Galiciji v neki zvezi, ktera se lahko vgane.

Ruska vlada je naprosila vladiko Strossmayer-ja, da bi posredoval med Rusijo in Rimom, in tako pripomogel, da bi razmere obeh oblasti bolj prijateljske postale. Če bi se to vresničilo, bi bilo zlo velike koristi iz narodno-slovanskega in cerkvenega stališča.

Na Erdelskem so se pred kratkim sošli imenitnejši vodje rumunski in so napravili program v brambo koristi rumunskega naroda v Erdeliji, po katerem se naj sestavi ge-

neralna deputacija iz treh udov in treh namestnikov. Ta deputacija se ima sporazumeti z Rumunci v Bukovini in z vsakim tlačenim narodom v cesarstvu, posebno pa s Čehi, Hrvati, Srbi, Slovenci itd., da bi se s skupno pripomočjo dosegli gotovi uspehi. Poleg tega se bo deputacija tudi pošteno prizadevala, da pridobi kazaje na skupne nevarnosti, ki žugajo vsem narodom, tudi Madjare za to, da spremenijo sedajno sistemo.

Zbor severno-nemške zveze v Berlinu, je te dni sklenil, naj se odpravi kazen na smrt, čeravno se je pruski kralj temu zelo vpiral in grof Bismark sam mnogo zoper govoril v zbornici.

Francoska preiskovalna sodnija je na srečo zvohalo, da se je princ Bonaparte samo branil, ko je častnikarja Noira z pištolo ustrelil. Zdaj ga bodo tudi gotovo za nekrivega spoznali.

Iz Bukarešta se piše, da so tamo mnogo ljudi zaprli zastran njih politikovanja, in da so državljani zelo nezadovoljni s knezom Karlom. On se vendar zanaša na zvestobo vojakov.

Novičar.

(Državni zbor) bode že 18. aprila t. l. sklenjen, če je to res, se spet ne bodo mogle rešiti neke zelo važne stvari.

(Za učilne pomočke v pripraviških šolah) se je po ministrskem ukazu tako-le odločilo: za spodnjo Avstrijsko 1500 gld., za zgornjo Avstrijsko 400 gld., za Solnogradsko 200 gld., za Tirolsko 1200 gld., za Voralbersko 400 gld., za Štajarsko 800 gld., za Koroško 400 gld., za Kranjsko 400 gl., tako tudi za Trst, Istrijo, Gorico in Gradiško, povsod po 400 gld., za Dalmacijo 800 gld., za Česko 3500 gld., za Moravsko 1000 gld., za Bukovino 400 gld., za Galicijo 3000 gl.

(Za c. k. okrajnega glavarja v Celju) je imenovan g. Schönwetter, dozdajni sodnijski adjunkt v Slovegradcu; pravi se, da je prišel do te časti po priporočbi g. poslanca Lohningerja in Kaiserfelda, ki sta ga ministrom samo zato priporočila, ker je strašen nasprotnik Slovencev, kot taki nam je že poznan iz Radgone, kder je pri sodniji raztrgal neko slovensko vlogo. V Celju bo tako ravnanje težko! Slovenci Savinske doline, držite se trdno postav!

(Lavantinska škofija) ima po novem imeniku 174 far, 45 lokalij 501 duhovnikov, med temi je v pokoju 53; ima 629 cerkev in kapelic in 432.421 vernikov.

(Rusija ima več zemlje, kakor vse druge države v Evropi.) Ona ima 365 tisoč štirjaških milj. Vsa Evropa ima le 182 tisoč štirjaških milj. Od tega Rusija večino namreč blizu 100 tisoč štirj. milj. Rusija ima še zdaj dovolj neobdelane zemlje, in zato ima veliko prihodnost, ker v njej be- račije posestnikov (proletariata) ni mogoče. Rusija še na svoji zemlji s časoma lahko pomnoži svoje stanovnike na 100 milijonov.

(Na Varaždinskem trgu se je leta 1869 prodalo:) Pšenice 2611 vaganov, rži 3181, turšice (kuruze) 43.245, ovs 1071, ječmena 235, ajde 2018, prosa 104, fižola 1800, krompirja 3159 vaganov; zelja (kapusa) 126.807 glav; sena 5189 centov; slame v šopah 397 centov, slame za stelo 302 centov, svinj 12.610, goved 7214, konjev 8743.

(Pokladanje rezanja — rezane slame — more biti konjem škodljivo.) Živinski zdravniki činijo gospodarje pozorne pri pokladanju rezanja, ker škodi, če je rezano prekratko, posebno konjem, ki lahko zbolijo za grizenjem. Skušnje učijo, da rezanje konjem najhitrej škodi, če se jim dava zmešano z otrobi ali z na debelo zmljetim (šrotanim) zrnjem. Vzrok bolezni se išče v tem, da konj zelo drobnega rezanja ne žveče, temuč celo požira, po čemur se napravijo vetri v črevah in tako zaperajo in stiskavajo, da nastane strašno grizenje. Slama se zato nebi smela krajše rezati, kakor naj manj $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{4}$ palca.

(Slika vladike Strossmayer-ja) je prinesel lepoznavsko- ilustriran praški list „Svetozor“, ki je prav krasno izpeljana. Slika se pa bode tudi posebno tiskala in se bode prodavala v knjigotržnicah. Slika bo kinčala vsako sobo.

(Adresa Zagrebčanov na Strossmayer-ja.) Zagrebčani so napravili addresso na vladiko Strossmayer-ja, niso je vendar upali dati na pošto v Zagrebu, temuč so jo poslali s posebnim zanesljivim človekom v Brežice, ki jo je tamo na pošto dal. To kaže zadoštno jasno, kake so današnje zadeve na Hrvaškem. Čuje se vendar, da je blišč Rauchove „svetlosti“

že začel zelo temneti, in da so dnevi njegovega banovanja že brojeni. — Lonjsko polje, limito sol in legion enakih stvari mu že piše popotni list. Da bi ga le že imel!

(Knjiga o zgodovini Trsta in njegove okolice) in še tudi o drugih slavjanskih zadevah bode še to leto začel izdavati dobro znan pisatelj J. Godina — Vrdelski, in sicer v mesečnih snopičih, kateri bo vsak obsegal eno tiskano polo, katerih bo izšlo dvanajst. Naročnina je za celo leto 80 kr., za pol leta 40 kr. in za 3 mesece 20 kr. Ker je upati, da bo delo dobro in sploh važno za Slovence, bi dobro bilo, če bi se vsak Slovenec, ki brati vé na knjigo, naročil, in tako podpiral narodno slovstvo in se kaj lepega naučil. Naročnina se naj pošlje izdatelju v Trst, Via Fernando Nr. 28.

(Velika nesreča.) V Celovcu je nad neko globelijo most, čez katerega je napeljana voda za perice. Po zimi preprežejo kamnati vodotok z lesenimi lopami, da so perice pod streho. Letos, ko je bil tako debel sneg, gosposka ni skrbela za to, da bi se bil sneg ogrebel iz onih že slabih lop in zadnjič so se prevezile in podsule nekaj peric, tako da so tri mrtve, več pa ranjenih. Pri ti veliki nesreči je le še ta sreča, da je ravno tisti dan bilo zelo malo peric, ker jih je skorej vsak dan več. Ta žalostna prigodba je primorala barona Kúbek-a, cesarskega deželnega poglavarja na Koroškem, da je vzel celovškemu županu vodstvo policije, ter ta posel začasno izročil posebnemu cesarskemu uradniku. To pa zato, ker so se že davno kupičili grehi celovškega županstva, in le en glas je, da je to prav! Župan je urno odstopil in mestni zbor je v seji 15. februarja sam čez se sodbo izrekel, ker dr. Luggin je djal: Krivi smo, tudi sam sebe ne izgovarjam. Res prav žalostno, da se mora vlada vtikati v srenjsko samoupravo!

Letni in živinski sejmi na spodnjem Štajarskem od 10. do 15. marca 1870.

Sejmi brez zvezdice so letni in kupčijski, z jedno zvezdico zaznam- njeni (*) so živinski, s zvezdicama (**) so pa letni in živinski.)

10. marca: v Dolu ** v okraju Laški trg; pri št. Jurju ** okraja vranskega; v Loču **; na Orehoviči ** brežkega okraja; v zgornji Kostrevači ** rogačkega okraja; v Pilštajnu ** kozjega okraja; na Slatini, rogačkega okraja; na spodnji Polskavi ** slov. bistričnega okraja.
11. marca: v Mariboru * v predmestju sv. Magdalene.
12. marca: pri sv. Jurju ** celjskega okraja; pri št. Lorencu ** na dravskem polju, ptujskega okraja; v Slovegradcu; v Zelnici ** mariborskega okraja.
14. marca: v Policanah **; v Radoljci ** rogačkega okraja.
15. marca: v Pletterju ** brežkega okr., se obhaja pri fari na Zdolih.

Tržna cena pretekli teden.

	V	Varaž-		V		V		V	
	dinu		Mariboru		Celju		Ptujju		
	fl.	k.	fl.	s.	fl.	k.	fl.	k.	
Pšenice vagan (drevenka)	4	10	4	60	5	—	4	15	
Rži	2	60	3	—	3	85	2	80	
Ječmena	2	40	0	00	3	60	0	—	
Ovsa	1	90	2	10	2	50	2	—	
Turšice (kuruze) vagan	2	75	3	—	2	90	2	70	
Ajde	2	60	2	90	2	80	2	30	
Prosa	2	60	2	80	3	50	2	70	
Krompirja	2	—	1	30	1	20	1	—	
Govedine funt	—	19	—	25	—	24	—	25	
Teletnine	—	22	—	26	—	24	—	26	
Svinjetine črsteve funt	—	26	—	26	—	24	—	26	
Drv 36" trdih seženj (Klafter)	10	—	10	50	9	—	10	—	
" 18"	—	—	6	20	0	00	—	—	
" 36" mehkih "	4	—	0	00	6	70	8	—	
" 18"	—	—	0	00	—	—	—	—	
Oglenja iz trdega lesa vagan	—	80	—	60	—	55	—	60	
" " mehkega "	—	50	—	50	—	50	—	50	
Sena cent	2	10	1	90	1	40	2	—	
Slame cent v šopah	1	40	1	30	0	85	1	15	
" " za steljo	1	10	0	90	0	65	—	90	
Slanine (špeha) cent	38	—	27	00	40	—	28	—	
Jajec pet za	—	10	—	10	—	10	—	10	

Cesarski zlat velja 5 fl. 83 kr. a. v.

Ažijo srebra 121.75.

Narodno drž. posojilo 97.—.

Loterijske srečke.

V Gradcu 26. februarja 1870: **12 28 26 59 79**

Prihodno srečkanje je 12. marca 1870.